

J.C.Maetis (suom Ronja Erkkö): Vastarinnan kirjoittajat

Koti (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/>)

/ J.C.Maetis (suom Ronja Erkkö): Vastarinnan kirjoittajat (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net:443/j-c-maetis-vastarinnan-kirjoittajat/>)

J.C.Maetis (suom Ronja Erkkö): Vastarinnan kirjoittajat

RISTO NIEMI-PYNTTÄRI

Vastarinnan kirjoittajat on historiallinen jännäri juutalaisvainosta Wienissä 1938 jälkivuosina. Päähenkilöinä on kaksi kirjailijaa, serkukset. He ovat SS -miesten, sekä Gestapon ihmisjahdin kohteena. Niinpä aktiivinen vastarinta jää vähiin, koska kaikki heidän voimansa menee selviytymiseen: kyseessä on siis vainoamisjännäri.

Otettuaan Wienin haltuunsa 1938 natsit suunnittelivat ansoja juutalaisten pidättämiseksi. Heille tarjottiin "rekisteröintiä" turvallisen poistumisen takeeksi, ne junat eivät menneet ulkomaille. Seuraavassa vaiheessa poistumisen hintana oli omaisuuden myyminen natsseille. Ulkomaille pakeneminen mitään ilmoittamatta oli myös salaa natsien hyväksymää, siten he saattoivat takavarikoida paenneiden kiinteistöt.

Juutalaistaustaiset kirjailijat Mathias ja Johannes haluavat pysyä Wienissä. He välttelevät natsien tarkastuksia kaduilla, kahviloissa, ratikoissa. He yrittävät suojata kotejaan. Kun vaino päivä päivältä pahenee, he satsaavat väännettyihin passeihin, vaihtavat nimeä, muuttavat ulkonäköä ja asuinpaikkaa.

He ovat dekkaristeja, heidät on kuitenkin sijoitettu ns. Freudin piiriin. Romaanin nimi – *The Vienna Writers Circle* viittaa tähän. Tosin Wienin piirin kokoontumisia ei kuvata, Cafe Mozart on käytännössä vain tapaamispaikka, jossa serkukset ystävineen kehittävät juonia selviytyäkseen.

He ovat huolissaan Freudin piiristä otetuista valokuvista: niiden avulla voitaisiin paljastaa sekä heidät että muut piiriin kuuluneet. Natsit olivat juuri päästäneet Freudin Lontooseen, tämän allekirjoitettua paperin, jossa hän vakuutti ettei syytä natsia mistään.

Varsinainen natsipahis on poliisissa toimiva SS-komentaja Schnabel: hänen tavoitteenaan on Freudin piiriläisten paljastaminen.

Vanhempi kirjailijoista, Mathias yrittää paeta Schnabelin otteesta. Tämä muodostaa romaanissa oman juonilinjansa. Schnabel on niin pirullisen älykäs ja laskelmoiva juutaismetsästäjä, että vaikka Mathias muuttaa nimensä ja hahmonsa, Schnabel paljastaa tämän. Mathias julkaisee romaanin toisella nimellä, mutta Schnabel tunnistaa kirjoitustyylin. Mathias on satimessa:

onnettoman yhteensattuman takia ja tietämättään hän johdattaa vihollisensa Freudin valokuvakokoelman luo. SS -Schnbel on hyytävän julma ja mieleenpainuva hahmo.

Ainoa aktiivisesti vastarintaa tekevä hahmo romaanissa on poliisipäällikkö Josef Weber. Hän auttaa juutalaisia kätkeytymään natseilta. Hän tunnistaa pian Schnabelin erityisen vaaralliseksi toimijaksi. Wienin poliisiin liittyminen oli tälle veruke, jonka suojissa hän voi ottaa kaiken hyödyn irti juutalaisuhreistaan.

Toinen juonipolku seuraa nuorempaa kirjailijaa, Andresta. Hänet Schnabel oli passittanut ensi töikseen keskitysleirille. Schnabel onnistui kiristämään tietoja Andreaksen ja Matiaksen yhteiseltä kustannustoimittajalta, Julianilta.

Kiristys huipentuu siihen, että Schnabel pakotti kustannustoimittajan valitsemaan kumpi kirjailijoista lähetetään kaasukammioon. Kyseessä on natsien henkistä julmuutta kuvaava ”Sofien valinta”, samannimisestä William Styronin romaanista (1979) sekä elokuvasta. Natsit huvittelevat pakottamalla Sofien valitsemaan lastensa välillä – toinen saisi elää ja toinen surmattaisiin. Tarkoituksena oli tehdä Sofiesta elävä ihmisraunio.

Romaanissa kustannustoimittaja Julian joutuu tekemään samanlaisen valinnan. Samoin kuin Sofie, hänkin suistuu syyllisyyteen. Julian löysi kuitenkin juonen, Andreaksen pelastamiseksi. Eräs Julianin saama käsikirjoitus oli tuon keskitysleirin johtoon kuuluvalta mieheltä. Käsikirjoitusta tulisi parannella, Julian suositteli Andreasta. Niinpä hän sai työskennellä käsikirjoituksen parissa ja lykätä kuolemantuomiotaan, ainakin niin kauan kun romaani on kesken.

Vainojen ja Wienin juutalaisyhteisön kuvaus on historiallisen tarkkaa – kirjailija välittää lukijalle sen, miltä tuntuu joutua vainon kohteeksi. Hän paljastaa myös julmuksien takana olevaa natsilogiikkaa sen kaikessa kammottavuudessaan.

Juonivetoinen romaani rakentuu hyvin, tosin kuluneita asetelmia ja tavanomaisia kohtauksia riittää. Pahin kömmähdys on mielestäni romaanin loppupuolella keskitysleirille sijoittuvassa keskustelussa Andreasin ja toisen vangin kesken.

Päähenkilö vitsailee ystävänsä kanssa, ja toteavat, että joskus tarvitaan huumoria keventämään tätä surkeaa elämää. Onnetonta on se, että keskustelu oli sijoitettu joukkohaudan äärelle, ei minnekään muualle. Kuvaus tarkentuu vielä ruumiiseen, pieneen tyttöön, jonka kuolleet silmät häiritsevät Andreasia – ja hän pyytää ystävänsä peittämään ne lapiollisella multaa.

Ikään kuin kirjailija ei olisi huomannut vaihtaa näkymää vitsailuun paremmin sopivaksi. Kaiken lisäksi kömmähdys pahenee, kun saman joukkohaudan äärellä toinen vangeista toteaa olevansa huolestunut siitä, että kaasukammioon tuotavien juutalaisten määrä näyttää vähenevän.

Tarkoituksena oli ilmeisesti osoittaa, että natsien tappio lähestyy, ja viimeiset vankityöntekijät surmattaisiin loppuksi. Tarkoitus kääntyykin huolestukseksi siitä, että massamurhat ovat vähenemässä. (ss. 262 -263).

Wien on ristiriitainen kaupunki, vainojännärille otollinen.

Klassinen vakoilujännäri, Orson Wellesin 1949 tehty *Kolmas mies* -elokuvan tunnelma välittää sodajälkeisten vuosien skitsofreniaa Wienissä. Kaupunki oli jaettu sektoreihin, Neuvostoliiton ja länsivaltioit vartioivat omiia alueitaan sekä vakoilivat toisiaan. Wienin -juutalaisten vahva osuus kaupungissa, jossa antisemitismillä on ollut vahva asema, silloinkin kun nuori Hitler kiihkoioli niissä Wienin piireissä.

J.C.Maetis: Vastarinnan kirjoittajat, *The Vienna Writers Circle*, suom. Ronja Erko. Bazar 2024 ([lataa lukunäyte](#))
(<https://www.bazarkustannus.fi/kirja/vastarinnan-kirjoittajat/>).

Risto Niemi-Pynttäri on kirjoittamisen ja kirjallisuuden dosentti Jyväskylän yliopistosta.

« Previous:

Tessa Hadley (suom Marianna Kurtto): Kun on ilta (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/j-c-maetis-vastarinnan-kirjoittajat/>)

Next:»

Judith Schalansky (suom Suvi Valli): Kadotettujen katalogi

pe.net/tessa-hadley-kun-on-ilta/)

(<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/judith-schalansky-kadotettujen-katalogi/>)

admin

Vastaa

Viesti

Nimi

Sähköposti

Lähetä viesti

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed \(https://akismet.com/privacy/\)](https://akismet.com/privacy/).

Spefi -romaaneja (Tomi Sirviö)

Bram Stoker: Draculan vieras ja muita kauhukertomuksia (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/bram-stoker-draculan-vieras-ja-muita-kauhukertomuksia/>)

Proudly powered by WordPress (<https://wordpress.org>) | Theme: Content (<https://spicethemes.com>) by
SpiceThemes
